

Okénko příborských tradic – měsíc březen

Každý měsíc v roce je pevně spjat s mnoha lidovými tradicemi. Všechny lidové tradice úzce souvisí s astronomickým, kalendářním a liturgickým rokem. Lidové zvyky, tradice a obyčeje vždy věrně kopírovaly každodenní a celoroční život člověka. Zpříjemňovaly jeho životní pouť od narození do smrti, od jara do zimy. Dnes používáme termín kulturně-společenské akce. V nich původní smysl lidových tradic již bohužel zanikl. Pokusme se postupně nahlédnout do historie tradic našeho města.

V měsíci březnu se setkává zima s jarem, nastává jarní rovnodennost. Tento měsíc právem patří k nejbohatším, co se tradic týče.

Pozvolna končí plesová zimní sezóna. U nás doznívá plesem Masarykova gymnázia, klokočovským plesem a občas i country bálem.

Několik let zpátky se v našem městě ujal starý irský svátek s pohanskými i keltskými kořeny – svátek svatého Patrika (St.Patric's Day, 17. březen). Akce probíhá v restauraci Mexiko.

Do měsíce března zpravidla zasahuje liturgická postní doba. Trvá 40 dní. Někdy začíná, jindy končí a tak se může stát, že velikonoční svátky, které následují po tomto postním období, připadnou i na konec měsíce.

Postní době ale předchází období masopustu. To začíná již 7. ledna, tedy den po svátku svatých Tří králů, po vánočním období (6. leden) a trvá různě dlouhou dobu až do Popeleční středy, kterou začíná onen čtyřicetidenní půst.

V lidových obyčejích masopust vrcholil kdysi v posledních osmi dnech, později v posledních třech dnech tohoto období. To je na takzvanou masopustní neděli, masopustní pondělí a masopustní úterý. Masopust patří mezi pohyblivé svátky, nemá pevné datum a navíc jeho stanovení má velké rozpětí v jednotlivých oblastech. Proto i masopustní pranostiky mohou jen obtížně odhalit meteorologické zákonitosti. Ale i tyto projevy lidové slovesnosti vzešly z určité zkušenosti a jsou tedy věrným odrazem života lidu. Jsou i dnes vítané: „Masopust na slunci, pomlázka u kamen“. „Jedí-li se koblihy na slunci, budou se malovaná vejce jíst na peci“. Obyčeje v těchto dnech úzce souvisejí svým původem se zemědělským kalendářem našich předků a jsou tedy svým původem slavnostmi příprav a zahájení zemědělských prací. „Svítlí-li slunce o masopustní neděli,

povede se nejlépe setí záhy, svítí-li slunce v masopustní pondělí, povede se nejlépe setí prostřední, a svítí-li slunce na masopustní úterý, je nejlépe sít později“. Masopust je doba veselí, zabíjaček, tancovaček, svateb a zábav v regionálních obměnách. Poslední tři dny se krajově nazývaly ostatky, končiny, fašanky, fašianky a nejčastěji masopust. Masopust si oblíbily všechny vrstvy obyvatel. I na šlechtických sídlech se pořádaly karnevalové zábavy v maskách a pronikly i na panovnické dvory. Ve městech i na venkově se od středověku pořádaly taneční zábavy a průvody masek. Známé jsou i světově proslulé karnevaly v Jižní Americe (Rio de Janeiro). V našem městě se toto masopustní veselí pravidelně udržovalo ještě v polovině minulého století a my jsme se k němu vrátili v roce 2007. Příborský masopust bude letos přesunut z úterý na pátek (tj. 4. března).

Další tradicí prvního jarního měsíce je vynášení smrtky a vítání jara. Tato tradice byla započata před léty našimi přáteli z příspěvkové organizace Luna Příbor, středisko volného času. Mládež a rodiny s dětmi vynášejí smrtku (symbol zimy a starého času) z příborského náměstí, ta se potom zapálí a vhadzuje do vod řeky Lubiny. Od řeky se pak přináší mladá břízka, symbol jara a nového života.

O postní době a o Velikonocích si povíme v dubnovém okénku tradic, o příborských jarmarcích a poutích v květnu.

Termíny :

4. března 2011 (pátek)	příborský masopust (náměstí, restaurace Mexiko)
5. března 2011 (sobota)	ples Masarykova gymnázia
9. března (středa)	Popeleční středa
12. března (sobota)	klokočovský ples
18. března (pátek)	svátek sv. Patrika (restaurace Mexiko)
20. března 2011 (neděle)	vynášení smrtky a vítání jara (náměstí)

Zpracoval : Mořic Jurečka (9. 2. 2011)